

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden SZERDÁN és SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 12 K., félévre 6 K.,
negyedévre 3 K.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felölős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.
Hirdetések díjszabály szerint.

Politikai látóhatár.

(*drk.*) Szélcsend uralkodik az országban, a politikában, egy-egy érdekesebb beszámoló zavarja meg a politika posványossá lett tengerét. A képviselőház apró gazdasági javaslatokkal van elfoglalva, melyeket Darányi sűrű egymásutánban adott be — ut aliquid fecisse videatur. Valjon ezen a szocializmus ellenszerével német theoretikus példák után készített törvényjavaslatoknak a mi specialis viszonyaink közepette lesz e mélyebb társadalmi, gazdasági és közbiztonsági fogantatja, arra azt hiszem maga a miniszter ur sem tudna megfelelni. Jó bánásmód, több munka és tisztességes fizetség ez oldja meg a szociális bajokat, azt a sok törvényt és a paragrafust nem igen fogja megemészteni sem a gazda, sem a munkás, ez csak szép lesz a papiroson. Amiként nálunk mindent szépen megcsinálnak a papiroson. De azután vagy a végrehajtó rendelettel agyonsanyargatják, vagy a végrehajtó közegek kezében mállik szét a törvény humanus intézkedése könyörtelenségéig.

De a törvénytár lapjai nagyon szépek.

A törvényben közös ügyeink is vannak, a paritás is meg van, azért Ausztria az ur, mi pedig mellette a függő állam.

Bosznia és Hercegovina közös, de ott Kállay külön osztrák politikát csinál, a mi pénzünkéből, a mi rovásunkra. És a delegáció hallgat és szavaz. — Ez bizony így van, jól csinálta meg Széll a delegációt, ellenzék nincs, s ha akad egy két bátrabb kormányparti képviselő, ki egy bakkancsszeget, vagy egy hajótalpat kifogásolni mer, azt a pártkötelék szigorú fegyelmezettsége nyomban lefűleli, és Goluchovszki, Krieghammer és Kállay a bizalmi nyilatkozatokkal megterhelve térnek vissza a Kaiserstadtba és viszik haza a milliókat, és közjogunk néhány letört darabját.

Mért bizony nem fejlesztjük közjogi létünket. Önállóságunk csak a papiroson van, s ebből is szedegetnek. A Széll aera óta kezdünk szépen haladni a jogfeladás terén, a quótát szó nélkül felemeltük, az önálló vámterületet nem csináltuk meg és kötünk szerződést egy alkotmány nélküli és deszolált Ausztriával, hol már az absolutizmus réme fenyeget, a miért is meg kell csinálnunk a gazdasági különválást.

Ez lesz a választási jelszó is, mert hiszen ez a parlament nem soká maradhat együtt, a végkimerülés minden jelei mutatkoznak rajta, de kimúltát senkisé megfogja siratni. Azért résen legyünk, közelnek az új választások, mert a politikában minden nagyon — csendes.

Van megint hetivásár.

Olvasóink előtt is ismeretes, hogy a kereskedelemügyi miniszter közel két hónap előtt a hetivásárokon élelmi cikkek kivül más ipari cikkek árusítását megtiltotta. Ez a rendelet a kisiparosok körében óriási ribilliót okozott, mert ők ezáltal keresetforrásuktól fosztattak meg. A városi tanács, az ellenzék, a kisiparosok és lapunk felszólalásainak végre sikerült a kereskedelemügyi minisztert arra bírni, hogy a kisiparosokra nézve olyannyira sérelmes rendeletet felfüggeszesse és Ujvidék tradíciózus, évtizedek óta Ujvidék egyik hírességét képező hetipiaczát régi fényében visszaállítsa.

A kereskedelemügyi miniszter 39862./VIII. sz. rendeletében meghagyta, hogy a hetipiaczokon további intézkedéseig élelmi szerek kivül más iparcikkek is árulhatnak.

Remélhető, hogy a további intézkedés csak annyiban fog bekövetkezni, hogy a hetipiacz véglegesen is engedélyeztetni fog. Ezt Ujvidék forgalma, tradíciós nevezetessége és kisiparosaink jogos kérelme megköveteli.

Barthák Zentán.

(Saját tudósítónktól.)

Mint minden nagyobb városában az országnak, úgy Zentán is igen erősen készülnek a közeledő választásokra. Barta Miklós az orsz. függetlenségi párt vezére pünkösdi vasárnapján Szluha István, Fürsztér Aurél országgyűlési képviselők és Lovász Márton a Magyarország segédszerkesztője kíséretében megjelent Zentán a függetlenségi kör által rendezett nagy népgyűlésen. — Az illusztris vendégeket a város független érzelmű polgárai impozáns módon fogadták. A vasúti állomáson vagy ezer főből álló ember-

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

Egyről-másról.

Toldi: „Ég a nap melegtől
a kopár szik sarja“...

A nap tüzesen árasztja sugarait. A göröngyös barázdákat egységes, mindent eltakaró zöld pázsit borítja. Gyönyörű kép, édes harmonia. Rekkendő hőség. Szóval nyár van.

A nyár pedig tudvalevőleg a „Nyilatkozatok“ korszaka. Tessék elolvasni az ujságokat: nincs bennük semmi, ám „Nyilatkozat“ az bőven van benne. S míg télen az ember meglehetősen egykedvűen veszi tudomásul, hogy a Krondorfi savanyuvíz a legjobb, a Chocolat Menier, a világ legkiválóbb csokolája és hogy a Sándor hazamehet, mert minden meg van bocsájtva és a zongora is el van adva, addig nyáron a „Nyilatkozatok“ kötik le a melegségtől elbágyadt olvasó figyelmét. Kitérdekelne például télen az, hogy a Bácskában egy képviselő nyilatkozik, hogy ő nem tapogatózott itt vagy ott, hogy ő szóval nem akar főispán lenni, kit érdekel télen, ha egy másik képviselő nyilatkozik; hogy ő neki meg közjegyzőség nem kell, illetve arra nem pályázott, de júniusban, tessék csak elképzelni,

az uborka évad közepén, a paradicsomérés idejében ezek a tények országos politikai momentumokká nőnek meg.

Ki veszi a „Nyilatkozatok“ korszakának a beköszöntét rossz néven? Ki veheti?

Senki! Mi is szívesen üdvözljük, annyival is szívesebben, mert kitetszik belőlük, hogy minden ellenkező híresztelés daczára: itt a nyár.

De más körülmény is igazolja a nyár beköszöntet. És ez a fürdőre menés. Nem okvetlen szükséges, de okvetlen muszáj. Nem is magunkért, ismerőseink kedvéért, na meg egy kissé a bon tonért.

Azelőtt ha nem kerestek fel külföldi fürdőt, nem is tekintették fürdőzésnek. Ma már a hazai fürdőt is meglátogatják. Már ezek is versenyeznek a külföldiekkel — különösen az ár tekintetében.

A hazai fürdőinkben kevés a vendég, a logika örök törvényeinél fogva, tehát ennek a kevés vendégnek kell sokat fizetni. A fürdőink berendezése sokkal egyszerűbb, mint a külföldieké, — csak a borsos árak tekintetében van köztük frappáns hasonlat. És még hozzá évről évre drágábbak lesznek. Ép ma olvasok egy hazai fürdőhirdetést, hol a 6 krajczáros milligyertának az árát 30 krról 50 krajczárra emelték fel. Ez szerintük helyes és észszerű!

Mert ők úgy vélekednek, hogy jobb a sűrű garas, mint a ritka forint. Mindaddig tehát míg fürdőink vendégei nem szaporodnak, addig a hatkrajczáros milligyertya ötven krajczárba fog tehát kerülni.

Ma már pláne az embernek, jó barátai ismerősei kedvéért Párizsba kell menni. Kell, hogy barátaink büszké lehessenek reánk. A ki nem megy ki Párizsba, azt directe lenézik. Még Párizsba se megy? Ki nem megy ma már Párizsba?

Ha tényleg testileg és lelkileg falura is megy, — a világ előtt Párizsban legyen. Ezt megköveteli a noblesse oblige. És mint-hogy az ujvidékiek sokat adnak a kötelező eleganciára, meg indul nálunk is az utazás — a falura!

Mindenki Isten szabad ege alá vágyik. Mit lehet még nyáron csinálni? Elmegyünk korzózni. És ebben a tekintetben sok város törpül el Ujvidék mellett. Eltörpül pedig azért, mert ha másutt korzót akar valaki találni, mezőt talál, a mezőn pedig tudvalevőleg legelni és nem sétálni szoktak. Toilettek tekintetében Ujvidék szinte felülmulhatlant nyújt. Szinte az ember idegei bizseregni kezdenek, ha egy szép fekete, fehér vagy épen lila szoknya suhog el mellette, és alatta megpillantatni engedni a

tömeg verődött össze. A vendégeket Dr. Ellinger Jenő a zentai függetlenségi kör elnöke üdvözölte. Beszédében reá mutatott azokra az okokra, melyek szükségessé tették az országos függetlenségi párt vezér férfainak megjelenését. — A szép beszédre Bartha Miklós válaszolt röviden. Ezután a menet, elől 40 lovas banderistával, a városháza előtt fölállított emelvényhez tartott. A népgyűlés elnökül egyhangulag Bartha Miklóst kiáltották ki. A beszédek sorát Bartha kezdte meg. Magas röptű, fenséges beszéd volt. Zenta város független érzelmű polgársága — mondja a szónok — évtizedeken keresztül erős kézzel lobogtatta azt a zászlót, melyre a szabadság egyenlőség és testvériség van reá írva. Ámde a durva erőszak, az ármány kicsavarta a vasmarokból a dicsőség fényes jelvényét, hogy a maga piszkos, becsstelen lobogóját helyeztesse oda. A közérzület ilyen valóságos meghamisítása ellen úgy védekezhettünk, ha egységes, szervezet pártta alakulunk. Állítsunk fel minden város részben öröket, kik független érzelmeinket hivatvák öröködni.

Az egyik város példáját követni fogja a másik, a harmadik és így az egész ország a függetlenség vasgyűrűjével lesz körül véve, melyet szétörülni, szétzúzni semmiféle erőszaknak, vesztegetésnek sem lesz módjában. Legyen Zenta város a hatalmas lánczgyűrű első vasszeme. Majd beszédét így végzi: Mi adott életet a kormánynak: a függetlenség! És ime most a kormány a saját szülő anyja ellen emeli föl kezét. Elakarja venni a szabadságunkat, a függetlenségünket. Az olyan gyermeket, ki az anyja ellen emeli kezét a közérzület megveti, kitagadja, kivégzi. Mélyen tisztelt polgártársaim kezetekbe adom a kardot, forgassátok ügyesen, az erőszakos támadásokat dicsőséggel verjétek vissza és áldásos munkásságotokat siker fogja koronázni. — Éljen Zenta város független érzelmű polgársága!

A nagy hatással előadott beszédet percekig tartó élve követte. A tetszészaj csilapultával Szluha István országgyűlési képviselő lépett az emelvényre. Röviden beszélt. Ő is reá mutatott a szervezkedés módjaira és megjelölte az utat melyen haladva nemzetünket boldoggá melegegedetté tehetjük. A következő szónok Lovász Márton volt. Ő mint zentai születésű ismeri a polgárság érzelmeit, reményli, hogy a legközelebbi választások alkalmával a könnyelműen odaadott lobogót, dicsőséggel vissza hódítjuk. — Ezután Förster Aurél szólott még. Beszédét nagy tetszéssel fogadták.

A népgyűlést Dr. Ellinger Jenő, ügyvéd, a függetlenségi kör elnöke rekesztette be,

pikánsan elegáns alsósoknyát. Vannak olyan nem férjes fiatal hölgyek is, kik mindennap más kosztümben jelennek meg. Ezek azután megkapják találos neveiket. Ezek a nevek ugyan nincsenek a matriculában, de ismertebbek, mint az ott beírtak. Van aztán a mi korzónkon valami jóleső, ez a patriárhális viszony. Az ujvidéki korzó közönsége ismeri már egymást. Ha netán egy idegen hölgy tűnik fel, rögtön megindul a hajsza utána és nem egyszer lehet hangosan hallani a tiplést: „Szép a barna, szép a szőke“. A bennszülött hölgyek pedig kritizálnak.

Ez már nálunk általános szokás! És a szokás hatalma nagy. Estefelé, ha már megunták a korzózást, sportolnak.

De milyen sportot is lehet Ujvidéken űzni? Lawn tennist? Dehogy! rövid életű volt az, egyévi dicstelen vergődés után jobb létre szenderült. Bicyclizni. Valóban ez az egyedüli sport, pláne már új pályát is építettek és megindul rajta a hajsza — a dicsőségért, na meg egy bronz vagy ezüst éremért. Fő a versenyzőnél a dicsőség, ez kell neki még ha a nyakába is kerül az illetőnek. Ha csak a lábába, vagy a kezébe vagy éppenséggel csak a kulcsontjába kerül, — akkor az szót se érdemel. Szóval fő a dicsőség. Ez az er-

köszönetet mondott a polgárságnak nyugodt, higgadt magatartásáért.

A vendégek az ülés után dr. Ellinger vendégszerető házában gyülekeztek. Este bankett volt, melyen a város előkelőségei is részt vettek. A vendégek pünkösdhétfőjén a reggeli vonattal utaztak Budapestre.

Ujdonságok.

Kardaffairek.

Megesik az életben elég sűrűn, hogy két ember valamin összekülönbözik egymással. Ha két úriember közt történik ez, valami magán ügy miatt, úgy el mennek szép csendben egy vivóterembe, elintézik a bajukat anélkül, hogy ezért meg kellene mozdulni a közvéleménynek. De ha két fél valami országos ügy miatt különbözik össze, úgy e miatt támadt lovagias ügy is országos ügygé fajul, a közvélemény ciceróbetűkkel tárgyalja az esetet, és az újságok hasábjában foglalokoznak vele, a felek pedig országos hirre tesznek szert.

Mindenki olvasta azt az otromba csinyt, a melyet két megátalkodott lelkű egyén követett el a magyar czimer részét képező kereszt ellen. A czimert is megcsontították, a keresztet is. Szinte lehetetlen, hogy akadnak emberek, kik ezért a mindenkit egyaránt felháborító tényért felekezeteket tesznek felelősé. A kik letörték, ám bűnhődjenek.

Sujtsa őket a törvény, a hogy csaktudja, ne legyen kimérettel, mert ki mélett nem érdemelnek, de hagyják békében a más felekezeteket, a melyeknek hivei ép oly undorral fordulnak el ezen gaztettől, mint azok, a kiknek vallási simboliumuk: a kereszt.

Nem annyira vallás elleni mérényletet látunk a dologban, mint inkább a magyar czimer szentsége elleni gaz büntetést. De gazság, ha bármelyik ellen is követték azt el.

A néppárt tőkét akart kovácsolni ebből. Elvei nagyobbára kiállító szavak maradnak a pusztában, süket fülekre találnak mindenütt. Kellett tehát valami, valamilyes olyasfajta, amely hasonlít ahhoz, — amit úgy a kisebb czirkusok előtt látunk —, olyan czintányeros nagyobb feléhez, melylyel aztán lármát csapnak és a melylyel az embereket becsodítik.

Reklám czintányeros nagy dobféle reklám kellett. Van-e jobb alkalom arra, mint a felekezetek közti békés együttlét megzavarása. Felekezeti háboru kellett, ezzel reklámot csinálhatnak a néppártnak. A mód nekik mellékes, a czél szentesíti az eszközt.

... És az egyetemi ifjuság, óh! nem mind, egy töredéke csak néhány száz ifjai, melléjük szegődött és mindketten beálltak Lueger ur kocsijába — igásvonónak.

kölcsi haszna a versenyzésnek. A testi haszon abban áll, hogy jó étvágya legyen a kerékpárosnak. És jó étvágyért mit nem ad az ember? De bicyclizni is csak nyáron lehet, a nyár kedvéért pedig sokat megtesz az ember.

De a nyárnak itt elősorolt jó oldalai mellett — rossz oldalai is vannak. Ezt legalább a kereskedők így mondják. Pang az ipar, a kereskedelem, az üzletek rosszul mennek, csődök fizetéképtelenségeket követnek, szóval rosszul megy minden. Össze kellett tehát fogodzkodniok a kereskedőknek, hogy érdekeiket megvédjék. Lloydot csináltak (Kereskedelmi egyletet) Mi célja is van? A Lloydnak — semmi! de minek is kell manapság cél? Ki csinál ma már valamit kitűzött czállal? Ép a Lloyd legyen kivétel? Nem, ok sem kivételek. Nyár van ilyenkor rosszul megy az üzlet, szórakozás kellett. Erre való a Lloyd. Olcsóbb is, mint a kávéház. Kártyázni is jobban lehet ott, meg ott nem mindenki kibiczel.

De ki is megy nyáron a Lloydba? Ki kibiczel nyáron? Így vagyunk a nyáron mindennel! Nyár van, mit lehet ilyenkor csinálni? Aludni! Olcsó is, jó is! És főleg olcsó!

És épen ez kell a magyarnak!

(mj.)

Emlékezzünk csak vissza, hogy épen annak a szolgálatába álltak, ki élete feladatának, politikájának eszközeül tűzte ki, hazánkat gyaláznai.

Azt az embert, ki lelke egész mélyéből gyűlöl mindent, ami magyar, ki minden alkalommal megtorlatlanul intézi hazánk elundorító támadásait, ezt a némbert választották mintaképül, ezt követik — az antisemitizmusban

És az egyetemi ifjuság néhány száza czéltudatosan antisemita gyűlést tartott, a melyen, a hazafi megbotránkozás hangja helyett, a zsidó vallás elleni hajsza uralkodott. Elénekelték ott azon a gyűlésen az „Erger Berger“-től a „Zikzene Zakzene“-ig minden antisemita nótát.

Nem gondolják, nem-e maradt ki valami? Miért nem fújták el, új eszményképük nótáját, a Lueger Marschot? Nem-e illet volna ezen keretbe?

Nem méltó az egyetemi ifjuság tradíciós hazafiságához, komolyságához, hogy igaztalanul vádoljon egy felekezetet — olyanért, amit meg sem tett.

Tette azt a gaz merényletet bár ki is, azért ő egyesegyedül felelős, azért egy vallást vádolni nem szabad, nem is lehet, mert meghazudtolja azt a zsidók hazafias érzelme, vallási türelmessége.

Mindenki elítéli ezt a mű antisemita hangulat csinálást. Mi sem természetesebb, mint hogy Köpösdiék maguk is másnap belátták, hogy nagyon is elvetették a sulykot. Dementáltak. Letagadják a pápai himnust. Vannak olyanok, sőt sokan is, a kik jól hallották. Dementivel jóvá ütni nem lehet ezt. Megveredtek és azt hiszik ezzel vége. Dehogy, ne higgyék Köpösdi úrék, pár csepp vér nem teszi jóvá ezt a meggyalázást.

Megesik gyakran az életben, hogy emberek állításai egymással ellenkezésbe kerül. Ha kisebb természetű a dolog, a közvélemény nem elegendik bele, elintézik ok maguk szép csendben, elmennek egy vivóterembe és össze-mérik a kardokat.

Ez is kardaffaire. A csendesebb fajtájából. A veszedelmesebb fajtájából való az azonban a mostani kardaffairek. Országos természetű ügyből erednek, a közvélemény beleelegyedik ciceróbetűkkel tárgyalják az ügyeket. Egyik állítja, a másik tagadja a pápai himnust. Megverekednek. És Köpösdi úrék tán azt hiszik, hogy ezzel szolgálatot tettek vallásuknak, hogy egy másik vallás hiveivel, kiket indokolatlanul megvádolnak és meggyaláznak, összeverekednek. Legyen bárki is győztes, kapjon ki ez vagy amaz, tény az, hogy ezekkel a monstre párbajokkal az ügyet el nem simítják. sőt olajat öntenek a tűzre és tény az is, hogy az a vér ami elfog itt folyani, — Köpösdi úrék lelkiismeretén fog száradni, megvádoltak, maggyaláztak egy felekezetet, — ok nélkül.

Ne higgyék Köpösdi úrék, kardaffairekkel nem lehet ilyesmit elsimitani. Csak haladjanak Lueger úrék és a néppárt után, — a sötét verembe maguk esnek bele. (mj.)

(Személyi hír.) Mint értesülünk Petzy Popovits István, Ujvidék polgármestere, Széll Kálmán miniszterelnök meghívására, Budapestre utazott.

(Esküvő.) Gunde Henrik, ujvidéki kir. kath. főgymn. tanár folyó hó 4 én, pünkösdi hétfőn d. e. 1/2 10 óraker az upesti róm. kath. plébánia templomban oltárhoz vezette Moravek Ferencz upesti ház tulajdonos magánzó kedves leányát Irma kisasszonyt.

(Közgyűlés.) A városi törvényhatósági bizottság f. hó 7-én tartandó közgyűlésének a tárgysora: 1.) Miniszteri leirat az 1900. évi költségelőirányzat jóváhagyása illetve a 39 kiadási tétel függőben tartása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a gazd. bizottság jelentése Somogyi Károly szinigazgatónak segély iránti kérvénye tárgyában. (Dr. Marczek.) 2.) Miniszteri leirat bor, hus és szesz után engedélyezett fogyasztási adópótlék behozataláról szóló szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. (Mész.) 3.) Polgármesteri jelentés a közigaz-

gatas menetéről. (Dr. Marczek.) 4.) Országos törvények meghirdetése. (Dr. Marczek.) 5.) Tanácsai elötterjesztés az 1899. évi házipénztári, szegényhazai, gyámpénztári, nyugdíjalap és köz. letétpénztári zárszámadások tárgyában. (Naray.) 6.) Hivatalos jelentés a „Limán” lecsapolási céljára gőzszivattyú vásárlása tárgyában. (Mész.) 7.) Winter Adolf csász. és kir. alezredes kérvénye a város községi kötelekbe leendő felvételének kilátásba helyezése iránt. (Dr. Marczek.) 8.) Tanácsai elötterjesztés a közepiskolák részére nyilvános játékhely engedélyezése tárgyában. (Mész.) 9.) A nyugdíjvalasztmány jelentése Kmettyó Samu volt var. I. oszt. rendőr végkielégítése tárgyában. (Dr. Marczek.) 10.) Városi tisztviselők szabadság és fizetési előleg iránti kérvényei. (Dr. Marczek.)

(Vérvád.) Ugy látom, hogy forog a föld. Tízennyolcz esztendővel ezelőtt zsidók nem gyilkoltak meg egy keresztény leányt s a tiszta-eszlári pör világraszóló szenzáció volt, mely két táborba osztotta az emberiséget. A törvényszék felmentette az ártatlan vádlottakat és kijelentette, hogy rituális gyilkosság nincs. Mégis háborgott az antisemitismus. És gyakran felbukkan egy-egy vérvád, a melyet azonban elhinni már nem lehet. Nálunk is történt pünkösöd-vasárnapon egy vérvád történet. Hülyeség ugyan, de érdemes azért mégis vele foglalkozni, hogy megmutassuk, hogyan keletkeznek a rituális gyilkosságokról szóló rémségek. Wagner Mihály cigányprimásnak két gyereke van; az egyik 6, a másik 8 éves, és mint cigányivadék természetesen mindkettő igen rossz. Folyton az utcákon kószáltak, egész délutánokat elmaradtak hazulról. Pünkösöd vasárnapján reggel 8 órakor a két gyerek hazulról eltávozott és késő este még nem jött haza. Apjuk és egy egész cigánysereg a primás gyerekeinek a keresésére indult. Hosszas kutatás daczára a gyerekeket nem lehetett megtalálni, csak azt sikerült megtudni, hogy reggel felé a Schnee-féle panoptikumba mentek. Wagner oda is elment, de gyerekeit nem találta ott sem. Pünkösöd vasárnapján a panoptikumban ép Jeruzsálemi kepeket mutattak be. Wagner egy merész gondolt — és rátámadt Schnee panoptikumtulajdonosra, hogy adja elő a gyerekeket. Schnee nem tudott a gyerekekről semmit, mire Wagner kifakadt, hogy gyerekeit a Jeruzsálemi mutatványokhoz rituális célokból megölték. Schnee a rendőrségnél kereset menedéket és bepanaszolta Wagnert, hogy őt egész nap zaklatja. Wagnert a rendőrséghez idézték, hol figyelmeztették, hogy keresse gyermekeit más-hol, tán eltévedtek valahol és ne terjesszen ilyen rémségeket. Tényleg este 10 órakor meg is találták a két gyereket, amint lakásuk mellett levő fészerben kényelmesen aludtak. Délután a két purdénak nagyon melege volt és a fészerben játszás közben elszunnyadtak. Nagy volt az öröm a már 30—40 főre szaporodott cigányhadban, hogy megkerültek a primás purdái. A vérvádmese hülyeség. Ma a vérvádat be lehet bizonyítani, — a technikának e terén is vannak vívmányai — de elhinni többé nem lehet.

(Dalárdai közgyűlés.) Az „Ujvidéki Dalárda” f. hó 10-én, vasárnapon, délelőtti 11 órakor egyleti helyiségében (polgári fiúiskola, 16. számú terem) tartja évi rendes közgyűlését, melyre az egylet tagjai ez uton is meghivatnak.

(Ujvidékiek — a Győrött tartott városok kongresszusán.) Ujvidék szab. kir. város is tudvalevőleg 5 taggal és pedig, Mészáros Gáspár, Beck Emil tanácsnokok, Profuma Béla főjegyző, Dr. Nemes Sándor és Wimmer Károly törvényhatósági bizottsági tagok által képviseltette magát a Győrött tartott városok országos kongresszusán. A küldöttség tagjai a kongresszus tanácskozásaiban is actívan részt vettek és több ízben felszóltak. A visszaérkezett küldöttség nem győzi eléggé dicsérni Győr városának páratlan, ritka, igaz magyaros vendégszeretét, melylyel a kongresszus minden tagját, az egész győri tartózkodás alatt elhaltogzott. A kongresszus tagjai tiszteletére a

győri Lloydban fényes ebéd volt. Különös dicséret és elismerés illeti Zechmeister győri polgármagyot, ki a kongresszus létrejöttének és annak vezetésének fáradaimaiból az orosz-lánrészt maga végezte, és ki személyesen gondoskodott és ügyelt arra, hogy a vendégek számára a győri napok emlékeztetések maradjanak. Ebbeli célját el is érte, mert nem csak Ujvidék küldöttsége, hanem mint a lapokból olvassuk, a kongresszuson jelen volt összes tagok örömmel fogtak a győri kongresszusra és a fényes vendéglátásra visszaemlékezni.

(Születések, halálozások és egybekelések statisztikája.) A múlt héten született: 8 fiú és 8 leánygyermek. 1900 január 1-től, összesen 369. Elhaltak: Szrecskov Simon gör. kel. 8 hónapos, Farkas Matilda róm. kath. 2 hónapos, Kérac Natália gör. kel. 6 hónapos, Sztokics Milos gör. kel. 7 napos, Balogh A. róm. kath. 70 éves, Répási Erzsébet róm. kath. 23 éves, Kovácsévits János róm. kath. 49 éves, Verbanecz Erzsébet róm. kath. 18 hónapos, Markovics Dömötörné gör. kel. 68 éves, Nagyfejtű József róm. kath. 21 éves, Hilgert József róm. kath. 2 hónapos, Gavrits Györgyné gör. kel. 38 éves korában. 1900 január 1-től, összesen 334. Egybekeltek: Dörner Lipót Hesz Zsuzsannával, Hász András Szabó Etelkával, Nagy György Gábrovics Katalinnal, Milovánovits Zsarkó Silicz Milévával. 1900 január 1-től, összesen 90.

(Kerékpár lopás.) Nemrég megirtuk, hogy két fiatal ember Klees kerékpár-kereskedőtől 2 gépet vett kölcsön és kölcsöndij fejében lefizettek ugyan fejenként 30 krt, de a gépet nem hozták többé vissza. Klees a rendőrségnél feljelentést tett a két fiatal ember ellen, de mindkettőnek nyoma veszett. Már el is felejtették ugyszólván a két kerékpár dicsélen eltűnését, míg tegnap az egyik eltűnt kerékpár meglehetősen kalandos módon megkerült Ujvidéken egy teherszállító-hajó között. A hajón egy kerékpár lett Titelről feladva és pedig Budapestre. A hajó egyik alkalmazottja az Ujvidéken pihenőkép töltött pár órát fel akarta használni és a kerékpárra ült. Szerencsétlenségére a gépnek valami baja történt. Az alkalmazott, nehogy a hibát észrevegyék, a gépet Kleeshez vitte, hogy javítsák ki. Klees a gépben elveszettnek hitt és eltűnt tulajdonát ismerte fel, persze rögtön a rendőrséghez ment, mely a gépet tulajdonosának visszaadta, és a vizsgálatot megindította.

(Gyászrovat) Gróf Eltz Károly, a főrendiház örökös jogu tagja, az elsőosztályú vaskorona-rend lovagja, valóságos belső titkos tanácsos, a horvát országgyűlés virilis tagja, tegnap meghalt Vukovárott. Halálát szerencsétlenség idézte elő. Birtokán kocsikázott s a lovak hirtelen megbokrosodtak, amittől a főúr annyira megijedt, hogy szélütés érte. Az elhunyt Ascheffenburgban, Bajorországban született 1823-ban. Eleinte az osztrák-magyar hadseregben szolgált. 1848-ban bátyjától nagy birtokot örökölt Szlavóniában s Vukovárott telepedett le. Halálát neje, született Pejacsevich Ludovika grófnő gyászolja.

(Thierry centifolia-konócs és balzsam) biztos segítséget nyújt minden betegnek miért is azt legmelegebben ajánljuk.

Közgazdaság.

Országos közraktári hitelintézet létesítésén fáradoznak Ágoston József, Benke Gyula, Báró Feilitzsch Arthur, Miklós Ödön, Dr. Münich Aurél, Weisz Berthold országgyűlési képviselők, Báró Bánffy Ernő az erdélyi gazd. egyesület elnöke, Gróf Béldi Ákos főispán, Dessewffy Aristid a belga-magyar bank igazgatója és Zachár Gyula tanár. A hitelintézet az országban 120 közraktár felállításával azt célozza, hogy egyrészt a termelők vidékenként raktározván be gabnatermésüket, a kereskedelem és kivitel részére egyenlő fajú terményt hozzanak össze, másrészt pedig, hogy a gazda beraktározott gabnájára a legközelebb eső takarékpénztár, bank vagy szövetkezethetnél a közraktári jegyek (warrantok) alapján magának kölcsönt biztosítson és

így ne kelljen termését időnek előtte elvesztetnie. A gabnatermés ilyenmő kezelése a gazdát jobb árak kiváráására képesíti, másoldalról tekintve a gabnakereskedelemnek egyöntetű árut szolgáltatván, a gabna-uzsorának is nemcsak elejét veszi, de mert a közraktárak telep helyén a gabnakereskedők bevonásával gabna-auctiókat rendez, lehetővé teszi azt, hogy a kereslet és kínálat között, a gabnaárakban nyilvánuló egyensúly helyre hozassék. Az új hitelintézet működését a legegyszerűbb alapon — a már fennálló vidéki pénzüzetek és gazdasági egyesületek bevonásával — kívánja létre hozni s azért a szervezők, kiket fentebb elősoroltunk, a vidéki pénzüzetekhez egy kérdőívet bocsátottak ki, a melynek kapcsolatában a következő rövid, velős és az egész programot felölelő felhívást küldötték szét:

„Hazánk mezőgazdasága válság előtt áll. Napról-napra tarthatlanabb az állapot, mert a földbirtok nem jövedelmez annyit, amiből a birtokos, gazda és földmivelő, előirányzatba venni kellett költségeit fedezhesse. Ha a válság okát kutatjuk, lehetetlen azt nem a terményárak következetes árcsökkenésében keresnünk. Földművelő ország vagyunk s ha tudjuk azt, hogy a buza átlag-árak az 1881. évben volt métermázsánkénti 13 frtról már 6 frtra is estek, meg kell döbbenünk a változott viszonyok felett, mert ez azt jelenti, hogy a mely gazdának másfél évtized előtt 1000 frt jövedelme volt, az ma ennek csak felére számíthat, nem tekintve azt, hogy a létfenntartási terhek és adók aránytalanul emelkedtek. Ezen beszélő számok világosan rámutatnak arra, hogy a magyar mezőgazdák válságát a terményárak fokozatos hanyatlása s ezzel párhuzamosan az életszükségletek drágulása, a beruházások nagyobbodó igénye s az adóterhek emelkedése okozzák.

Az évről-évre veszedelmesebben és romboló árral közeledő ezen mezőgazdasági válságnak csak úgy vethetünk gátat, ha minden egyéni erő és közgazdasági tényezőikkel oda hatunk, hogy a gabona-árak hanyatlásának ne csak elejét vegyük, de működésünket egyszersmind oda is irányozzuk, hogy mezőgazdáink, évenként ismétlődő költségelirányzataikban, egy átlagos középárra számíthassanak. Ezen törekvés csak egyetlen módon érhető el, még pedig akként, hogy ha a központi, mint tőzsdepiac és az egyes vidéki mint termelő piacok között, a szoros összeköttetést megteremtjük. — Ha a központi és vidéki piacok között az összefüggés megvan s a kereslet és kínálathoz képest a gabnakereskedelmet, — számításba véve az egységes gabnakereskedelmet, — megállapítani képesek vagyunk: mezőgazdáink a közgazdasági viszonyok szabta áralakulásban feltétlenül el fogják érni terményeiknek középárát s ezzel eleje van véve a mezőgazdasági válságnak is.

Hogy pedig a gazdaközönség a tényleges kereskedelemmel karöltve, a kereslet és kínálat viszonyaihoz képest állapíthassa meg terményeinek árát, úgy, hogy azt a tőzsdei speculáción alapuló névleges kötések ne befolyásolhassák, egyetlen mód kínálkozik és vezethet célhoz: nyújtsunk módot mezőgazdáinknak a jobb terményárak kiváráására s legyünk segítségükre abban, hogy a gazda ne legyen kénytelen búzáját még lábon eladni.

Erre a célra szolgáló intézmény csakis egy országosan szervezett mezőgazdasági közraktári hitelintézet lehet, mely a megyei gócpontokon, a nagyobb vasuti és hajózási állomásokon gabnakereskedőket állítana fel s ezen közraktárak, a letéteményezőnek warrantokat, közraktári jegyeket szolgáltatván ki, módot nyújtanának annak arra, hogy a gazda ezen közraktári jegye alapján a legközelebbi pénzüzetek valamelyikénél terményére zálogkölcsönt kapjon s a jelentkező kereskedő az egyöntetűen kezelt terményt már innen vehesse meg. A mezőgazdasági közraktáraknak ilyenén való szervezése egyrészt a gazdát megmenti attól a kényszerűségtől, hogy terményét akkor adja el, mikor a pénzüzség valamennyiöknek ezeknek eladására készíti, másrészt pedig a magasabb árak így kiváráthatván, a gazda jelentékeny tőkét ment meg; mindezek mellett végül pénzüzeteink üzletkörükbe nemcsak egy jelentékeny üzletágat, a közraktári

ügyleteket vonhatják be, de közgazdasági gazdaságos hivatásuknak is meg fognak felelni, mert mezőgazdáinkat szolgálva, az országnak tehetnek majd szolgálatot,

Alulírottak egy „Országos mezőgazdasági és közraktári hitelintézet“ szervezésén fáradozva, a külfölddel való versenyzésben, ennek eszközeit kívánjuk hazai viszonyainkhoz alkalmazottan közkeletűvé tenni s ezen intézmény létesítésé el egyidejűleg törvényhozásilag fogjuk

a közraktári jelzálogjog,
a termény kézzálogjog és
az otthon-zálogjog

megállapítását sürgetni, hogy ezzel a mezőgazdasági hitelt a legtágabb értelemben megnyitván, agriculturánk végül lekötöttségéből felszabaduljon.

A közraktári jelzálog kieszközölésével az a törekvésünk, hogy a közraktári elsőbbségi jog a telekkönyvi birtoktest kiegészítő részét képező gazdasági investíciókra, tehát a teljes felszerelésre s így a gazdasági épületekben elhelyezett gabnamentűek és lábas jószágokra is biztosítsa legyen; az ezt követő termény kézzálogjog a gazdáknak — a telekkönyvet nem érintő — azon kölcsönök szolgáltatását célozza, melyek biztosításával a birtokolt földnek lábón álló és még azon termelési időszakban betakarítás alá kerülő terményei is lekötötték; végül az ugyancsak fontos otthon-zálogjog megteremtésével, azon gazdáknak is hitelt kívánunk nyitni, kik a közraktárról távolabb fekvő és otthon raktárolt terményekre és otthon istállózott lábas jószágokra óhajtnak a közraktári intézményt igénybe venni.

Ha ezen törvényhozásilag biztosított jogok, a központi közraktári hitelintézet által kibocsátott warrantokra érvényesülnek, ezek éppen úgy, mint a váltók, tovább forgathatók lesznek s az ország legtávolabb részében fekvő pénzintézetek is, nemcsak közraktári előlegkölcsönöket adhatnak, de — mert az Osztrák-Magyar-Bank üzleti határozmányainak 9. pontja értelmében a warrantok leszámítását már is felvette hatáskörébe — ezen warrantokat, mint az idő szerint válókat, a központi hitelintézetnél, vagy közvetlenül az Osztrák-Magyar-Banknál, avagy az esetleg ily leszámításokkal foglalkozandó hazai és külföldi nagyobb bankoknál visszleszámíthatják is.

Az „Országos mezőgazdasági és közraktári hitelintézet“ megalakítását az országban szétosztottan, amortisationális fondokból építendő 120 termény-közraktárral véljük megindítani, még pedig azon az alapon, hogy ezeket vidékenként egy-egy kezelő bizottság, kerületenként a Gazdasági egyesületek bevonásával a megyei választmányok- és a központban egy országos-tanács felügyelete alá helyeznők. Ezeknek tagjait azon pénzintézetek vezérférfiai is képeznek, melyek az illető közraktárakba elhelyezett terményekre, mint kézi zálogokra, üzletszerűleg kölcsönt adni s ezen üzletágot kultiválni hajlandóknak jelentkeznek.

Mielőtt ezen nagyobb szabású és országos szervezendő hálózat életre hívnök, bizalomteljesen az iránt keressük meg hazai pénzintézeteinknek igen tisztelt igazgatóságait: méltóztassanak a mellékelt kérdőívet az előzetesen saját hatáskörükben megejtett elvi megbeszélés útján kitölteni s azt az ugyancsak csatolt boríték felhasználásával címünkre 30 nap leforgása alatt véleményük szives nyilvánításával megküldeni.

Midőn még megjegyezzük, hogy hazai pénzintézeteink közreműködésével szervezendő ezen hitelintézet létesítéséhez a kérdőív kitöltése nem csak tájékozással kíván szolgálni az előmunkálatokhoz, hanem ez van hivatva a mozgalom helyes irányára az első lökést is megadni: azon reményünknek adunk kifejezést, hogy ezen kérdőívet, megértett intencióinkhoz képest, mihamarább rendelkezésünkre méltóztatnak bocsátani.

Ezen az ország összes vidéki takarékpénztárai, bankjai és szövetkezeteihez szétküldött hazafias felhívás egész program, mely nemcsak összehozza az agráriusokat és a merkantilistákat, de a melynek végrehajtása hazánk mint földmivelő államnak az egyszerű és legmegbízhatóbb eszközt adja a kezébe, hogy egészséges és biztos megélhetési módot biztosítson gazdáinknak.

Nem biztatjuk magunkat vérmes reményekkel, azért kijelenthetjük, hogy az új közraktári hitelintézet létesítését nem tartjuk kis és könnyű dolognak. Nehéz egy egységes országos hálózat

létrehozatala, de bizzunk a kezdeményezők ki-tartásában, képességében és különösen bizzunk hazai pénzintézeteink igazgatóságaiban, hogy ezen életrevaló eszmét — már saját érdekükben is, nehogy egy központi intézet vegye ki kezeikből az új üzletágot — tőlük telhetőleg előmozdítani fogják.

Kiadó laptulajdonos:

Dr. Nemes Sándor

Nyílt-tér.*

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt mert dús szénsavtartalmánál fogva, specifeus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedése-inél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

—= Kedvelt borvín. —=

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

es. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V. Erzsébet-tér 8. sz.

Főraktár Ujvidék és környéke részére

Wagner Testvéreknél

UJVIDÉKEN

a legolcsóbb árakban.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Első cs. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási-Társaság

A SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓK

NYARI MENETRENDJE

Ujvidékről—Budapestre:

Hétfőn, csütörtökön és szombaton
d. e. 11 óra 20 perczkor.

Ujvidékről Zimony, Belgrád és Orsovára:

Szerdán, pénteken és vasárnapon
este 6 óra 40 perczkor.

Ujvidékről Zalánkemény, Titlre:

Szerdán, pénteken és vasárnapon
este 6 óra 40 perczkor.

Érvényes az 1900. évi május hó 1-től.

UJVIDÉK, 1900. április havában.

Az ügynökség.

Hirschenhauser Benő könyvnyomdája Ujvidéken.

Nyári menetrend.

Érvényes 1900. évi május hó 1-ső napjától.

	zemély vonat		Személy vonat		Vegyes vonat		Gyos vonat		Vegyes vonat	
	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
Budapest ind.	10	20	7	35			2	40		
Szabadka érk.	4	05	12	33			5	47		
" ind.	5	40	1	22	4	—	5	56		
Hegyesh. Feketeh. érk.	6	57	2	42	5	42	6	42		
" ind.	7	02	2	44	5	46	6	42		
Verbász érk.	7	17	3	—	6	05	6	55		
" ind.	7	22	3	05			6	56		
Ujvidék érk.	8	29	4	06			7	41		
" ind.	8	36	4	14			7	48	1	10
India érk.	9	42	5	22			8	34		2
Zimony érk.	10	51	6	31			9	20		
" ind.	11	12	6	55			9	35		
Belgrád érk.	11	22	7	05			9	45		
Belgrád ind.	4	15	7	55			5	32		
Zimony érk.	4	28	8	03			5	40		
" ind.	4	58	8	37			6	11		
India ind.	6	15	9	43			6	57	6	—
Ujvidék érk.	7	31	10	45			7	43		7
" ind.	7	51	10	52			7	50		
Verbász érk.	8	56	11	45			8	32		
" ind.	9	01	11	48	5	30	8	33		
Hegyesh. Feketeh. érk.	9	19	12	05	5	51	8	45		
" ind.	9	22	12	06	5	54	8	46		
Szabadka érk.	10	48	1	21	7	37	9	34		
" ind.	11	50	1	57			9	46		
Budapest érk.	7	05	6	40			1	05		
Hegyesh. Feketeh. ind.	8 ⁵⁶	d. e.	—	7 ²³	este.					
Kula	9 ⁴⁴	"	—	8 ⁰¹	"					
Torzsa	10 ¹⁴	"	—	8 ²⁷	"					
Palánka	11 ⁵⁸	"	—	9 ⁵⁶	"					
Palánka ind.	5 ⁰⁴	reggel	—	3 ²⁶	d. u.					
Torzsa	6 ⁴⁷	"	—	5 ¹⁹	"					
Kula	7 ¹⁷	"	—	5 ⁵⁴	"					
Hegyesh. Feketeh.	7 ⁵¹	"	—	6 ²⁸	este					
Palánka ind.	3 ²⁶	d. u.		Gajdobra ind.	9 ²⁸	este				
Gajdobra érk.	3 ⁵⁸	"		Palánka érk.	9 ⁵⁶	"				

Hirdetések.

914. 1900. vgrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíró 1900. évi V 451. számú végzése következtél ben Dr. Bruck Benő ujvidéki ügyvéd által képviselt Goldberger Sámuel F. s Fiai javára időközben elhalt Dansz Péter ellen Dr. Lusztig Nándor ügygondnok által képv. 546 kor. 28 fillér s jár. erejéig 1900. évi márczius hó 22 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 653 kor. 09 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: bolti rőfös-árak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1900. évi V. 451/2. számú végzése folytán 546 kor. 28 fillér tökekövetelés, ennek 1899. évi szeptember hó 11. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 102 kor. 11 fill. ben bíróság már megállapított költségek erejéig Uj-Soóvnén alperes üzletében leendő eszközzésére 1900. évi június hó 9-ik napjának délutáni 12 1/2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1900. évi május hó 25. napján.

Basch Sándor
kir. bír. végrehajtó.